

gemeente
Zoetermeer

Financiële begroting

Inleiding

Zoetermeer heeft haar financiën op orde en is financieel gezond, maar wordt geconfronteerd met grote uitdagingen door de huidige aanpak van het rijk. Ondanks onze inspanningen en tijdelijke oplossingen, voelen we de negatieve effecten van het 'ravijnjaar' en de herijking van de gemeentefonds. Daarnaast blijven de tekorten in de jeugdzorg toenemen. Zonder structurele steun van het rijk zullen de gevolgen voor Zoetermeer aanzienlijk zijn. Wij blijven ons inzetten voor onze inwoners, maar kunnen dit niet alleen.

De financiën van Zoetermeer laten een zorgwekkend toekomstbeeld zien. In 2025 is zonder een uitzonderlijk aanvullend dekkingsplan geen sprake meer van structureel en reëel begrotingsevenwicht. Om in 2025 net als in 2024 een sluitende begroting te kunnen aanbieden, is het voorstel om gebruik te maken van het zogenaamde 'surplus' in de algemene reserve. Dit betekent een eenmalige onttrekking aan de Vrij inzetbare reserve van € 11,36 mln. ter dekking van het begrotingstekort. Voor de jaren daarna is de begroting alleen sluitend te maken wanneer er drastische maatregelen worden genomen.

Omdat het structureel begrotingssaldo inclusief aanvullend dekkingsplan voor 2025 nog positief is, heeft het gepresenteerde tekort vanaf 2026 geen directe gevolgen voor het oordeel van de provincie. De provincie als toezichthouder beoordeelt de begroting op structureel en reëel evenwicht. Dat houdt in dat structurele lasten gedekt moeten worden door structurele baten. Daarbij kijkt de provincie naar het eerste jaar van de begroting (2025), en als dat niet in evenwicht is naar het laatste jaar (2028). Als niet aan die voorwaarden wordt voldaan, past de toezichthouder 'preventief' toezicht toe. Dat houdt onder meer in dat de gemeente geen uitgaven mag doen zonder voorafgaande toestemming van de provincie. Zonder bezuinigingen de komende jaren is er een reële kans dat die situatie zich voordoet. Veel hangt af van de ontwikkelingen in de financiële verhouding tussen rijk en gemeenten.

De onzekerheden rondom de financiën blijven groot voor alle gemeenten en dus ook voor Zoetermeer. Dit heeft voor een groot deel te maken met de inkomsten die gemeenten ontvangen van het rijk, de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Het rijk heeft per 2024 de systematiek van trap-op-trap-af losgelaten. In deze systematiek volgden de inkomsten van gemeenten de uitgaven van het rijk. De nieuwe financieringssysteem geldt met terugwerkende kracht vanaf 2024. De stijging van de algemene uitkering wordt dan gekoppeld aan het Bruto Binnenlands Product (BBP).

De tekorten in de jeugdzorg lopen hard op, niet alleen in Zoetermeer, maar ook landelijk. Door middel van de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd (die is afgesproken met het rijk) wordt geprobeerd de kosten in de jeugdzorg te beheersen. De beheersingsmaatregelen uit de Hervormingsagenda zijn nog niet allemaal uitgewerkt en in gang gezet. In 2025 doet een deskundigencommissie een uitspraak over de invulling/uitvoering van de hervormingsagenda en over de hoogte van de rijksbijdrage voor de jeugdzorg. De deskundigencommissie zou de uitspraak kunnen doen dat het rijk extra moet bijdragen voor de jeugdzorg, omdat de huidige bijdrage niet voldoende is en omdat het rijk nog niet alle punten uit de hervormingsagenda gereed heeft. Als gemeenten nog niet voldoende hebben bijgedragen aan de uitvoering van de hervormingsagenda, dan hoeft het rijk minder bij te dragen.

Verder is de verdeling van de algemene uitkering over alle gemeenten gewijzigd. Op totaalniveau voor alle gemeenten heeft dit geen effect, maar door de gewijzigde verdeling zijn er voordeel- en nadeelgemeenten. Zoetermeer behoort tot de nadeelgemeenten. Er lopen verschillende onderzoeken (onder leiding van het ministerie van BZK naar het nieuwe verdeelmodel om te bekijken of het nieuwe model nog verbeterd kan worden. De hoop is dat er dan in ieder geval beter uitgelegd kan worden waarom onder andere Zoetermeer een nadeelgemeente is.

Het rijk heeft veel wensen waarbij voor de uitvoering een beroep wordt gedaan op gemeenten. Te zien is dat in de afgelopen jaren steeds meer gebruik wordt gemaakt van specifieke uitkeringen als financiering voor de uitvoering in plaats van algemene middelen via het gemeentefonds. Specifieke uitkeringen worden

per regeling afgerekend met het betrokken ministerie. Daardoor worden gemeenten in hun beleidsvrijheid beperkt en zijn er meer administratieve lasten. De bedoeling van het kabinet was om *alle* specifieke uitkeringen te schrappen en over te hevelen naar de algemene uitkering voor gemeenten. In de gemeentefondsbegroting wordt die ambitie echter losgelaten. De komende tijd wordt wel gewerkt aan maatregelen om het *aantal* specifieke uitkeringen te beperken. De budgetkorting van 10 procent op de relevante specifieke uitkeringen is ingeboekt op de departementale begrotingen.

Hoewel baten en lasten tot zorgen leiden is de financiële positie van gemeente Zoetermeer nog relatief gezond. Zoetermeer beschikt over reserves en is in staat om risico's op te vangen als ze zich voordoen. Wel teren we in op ons eigen vermogen vanwege de dekking van de begrotingstekorten in 2024 en 2025 door de inzet van de Vrij inzetbare reserve.

Het ravijnjaar 2026 nadert snel. Het is aan gemeenten om verstandige keuzes te maken in onzekere omstandigheden. Deze begroting bevat nog geen voorstellen voor bezuinigingen. De komende periode gaat het college met de raad verder in gesprek over de inhoud en betekenis van mogelijke keuzes tot besparen.

Grondslagen

De volgende grondslagen bepalen mede het financiële beeld in de programmabegroting:

- Ontwikkeling van de aantallen inwoners en woningen
- Beleid ten aanzien van verwachte ontwikkeling van het loon- en prijspeil
- Ontwikkeling algemene uitkering
- Rentepercentages
- Afschrijvingstermijnen.

Ontwikkeling van de aantallen inwoners en woningen

In deze begroting is voor de berekening van de uitkering van het gemeentefonds uitgegaan van de aantallen woningen en inwoners zoals opgenomen in onderstaande tabel.

Per 1 januari	2024	2025	2026	2027	2028
Woningen	57.654	58.314	58.818	60.048	60.399
Inwoners	128.451	129.563	130.387	132.839	133.278

De aantallen inwoners en woningen zijn voor de financiële begroting belangrijke parameters, omdat veel financiële stromen (zoals algemene uitkering en diverse belastingen) worden berekend aan de hand van deze parameters. De financiële gevolgen van een toename van de woningen (en veranderingen in het aantal inwoners) is voor het begrotingssaldo in principe neutraal. De hogere inkomsten als gevolg van meer woningen/inwoners worden voor maximaal 50% gestort in de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (voormalig Reserve Investeringsfonds) en voor 50% ingezet voor hogere kosten van beheer/voorzieningen als gevolg van uitbreiding van het aantal inwoners en het te onderhouden openbaar gebied.

Loon- en prijsstijging

De gevolgen voor loon- en prijsstijging ten opzichte van de begroting 2024 zijn volgt in de programma's van de begroting 2025 verwerkt.

	2025
Prijsstijging	
- Lasten en baten	2,0%
- Opbrengsten belastingen, leges en heffingen	0,9%
Loonstijging	5,3%

Prijsstijging 2025

Op basis van de gegevens van het Centraal Plan Bureau (CPB) van maart 2024 wordt de prijsstijging voor 2025 bepaald. Voor de prijsstijging wordt de Index materiele overheidsconsumptie (Imoc) gebruikt. Voor de lasten en baten van de begroting 2025 wordt uitgegaan van een prijsstijging van 2,0% ten opzichte van de begroting 2024. Dit percentage bestaat uit de inschatting voor 2025 van 2,2% en een correctie van -0,2% over voorgaande jaren. Deze stijging is ten opzichte van de ramingen zoals opgenomen in de Programmabegroting 2024.

Correctie 2023 en 2024	-0,2%
Inschatting 2025	<u>2,2%</u>
Prijsstijging in begroting 2025	2,0%

Voor de opbrengsten van de belastingen, leges en heffingen van de begroting 2025 wordt rekening gehouden met een stijging van de tarieven van 0,9%. Dit percentage bestaat uit de inschatting voor 2025 van 2,2% en een correctie van -1,3% over voorgaande jaren. Deze stijging is ten opzichte van de vastgestelde tarieven in december 2023.

Correctie 2023 en 2024	-1,3%
Inschatting 2025	<u>2,2%</u>
Prijsstijging in begroting 2025	0,9%

Voorstel aanpassing prijsstijging belastingen, leges en heffingen

Zoals hierboven duidelijk wordt is het stijgingspercentages voor de lasten en baten anders dan het stijgingspercentage voor de belastingen, leges en heffingen. Dit wordt veroorzaakt doordat de raming van de lasten en baten wordt vastgesteld op basis van het CPB in maart en die van de tarieven naar

aanleiding van de ramingen van het CPB in september. Dit wordt gedaan om de meest actuele indexcijfers voor de tarieven te hanteren, zodat de inwoners niet te veel of niet te weinig betalen.

Vanaf 2025 worden alle prijsstijgingen gebaseerd op de raming van het CPB in maart. Daardoor worden alle prijsstijgingen in de begroting aan elkaar gelijk. Dit is administratief eenvoudiger, en ook beter uit te leggen. We hanteren hiermee niet meer de meest recente indexcijfers. Voor de inwoners kan dit het ene jaar een voordeel en het andere jaar een nadeel opleveren. Dat is overigens met de voorgaande systematiek ook zo. Doordat de indexatie wordt gecorrigeerd over eerdere jaren, wordt dit voor- of nadeel het jaar daarop weer rechtgetrokken. Door deze aanpassing is het niet meer nodig een begrotingswijziging te maken bij de vaststelling van de belastingverordeningen in december.

Bovenstaande staat los van de werkwijze voor het vaststellen van de tarieven OZB. Die werkwijze heeft betrekking op de waardevermindering van de woningen en niet-woningen en niet op de indexatie van het tarief. De tarieven van de OZB worden bepaald door zowel de waardevermindering als door de prijsindexatie. De concept tarieven voor de OZB worden opgenomen in de programmabegroting. In december worden deze geactualiseerd op basis van de laatste informatie over de waardevermindering of -daling van de woningen en niet-woningen. De tarieven voor de OZB worden definitief vastgesteld in de verordening onroerendezaakbelasting.

Loonstijging 2025

Op basis van de gegevens van het Centraal Plan Bureau (CPB) van maart 2024 wordt de loonstijging voor 2025 bepaald. Voor de loonstijging wordt de loonvoet overheid gebruikt. Voor de stijging van de loonkosten wordt een stijgingspercentage van 5,3% aangehouden ten opzichte van de begroting 2024. Bij de bepaling van het stijgingspercentage is rekening gehouden met de afgesloten CAO die loopt tot 31 maart 2025 en de sociale lasten, zoals deze bekend zijn op 1 januari 2024.

	2026	2027	2028
Prijsstijging	2,2%	2,2%	2,2%
Loonstijging	2,2%	4,8%	4,0%

Ontwikkeling algemene uitkering

De in de begroting verwerkte algemene uitkering is gebaseerd op de Meicirculaire 2024. Met de eventuele gevolgen uit de Septembercirculaire 2024 wordt in de programmabegroting zelf geen rekening gehouden. De budgettaire vertaling daarvan wordt betrokken in de volgende perspectiefnota.

Voor Zoetermeer leverde de Meicirculaire 2024 een nadeel op van per saldo € 2,8 mln. in 2025. Dit nadelige effect wordt met name veroorzaakt door een eenmalige korting van € 4,5 mln. door het rijk. Vanaf de jaren 2026 en verder geeft de Meicirculaire 2024 een positief effect dat o.a. wordt veroorzaakt door de afschaffing van de opschalingskorting. Het vorige kabinet heeft daarnaast besloten met ingang van 2024 de methode van groei (accres) van de algemene uitkering aan te passen. In plaats van de trap-op-trap-af-systematiek waarbij gemeenten meebewegen met de uitgaven van het rijk, hanteert het rijk nu de groei van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Een gedetailleerde toelichting is opgenomen in het Overzicht algemene dekkingsmiddelen (OAD).

Rentepercentages

Onderstaande tabel vermeldt de rentepercentages waarmee in de begroting 2025 is gerekend.

Investerings	
Nieuw en vervanging	2%
Financieringsrente tijdens de bouw	oplopend naar 1% in 2027 (0,7% in 2025, 1% in 2026 & 2027)
Rente omslagpercentage	0%
Grondbedrijf	
Boekwaarde	0,21%

Afschrijvingstermijnen

Op investeringen wordt afgeschreven. Daardoor worden de investeringsuitgaven in de tijd verdeeld over de gebruiksduur van de investering. De geldende afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in bijlage 13. De raad bepaalt afschrijvingstermijnen en legt deze vast in verschillende beleidsnota's. Ter wille van het overzicht wordt het totaaloverzicht van actuele afschrijvingstermijnen in de begroting opgenomen.

Totstandkoming van de begroting

bedragen in € 1.000

	Omschrijving	MJB 2025-2028			
		2025	2026	2027	2028
	Saldo MJB 2023-26, incidentele posten	-7.414	-2.616	-370	233
	Saldo MJB 2023-26, structurele posten	7.560	-12.177	-15.270	-17.898
1	Programmabegroting 2024-2027*	146	-14.793	-15.640	-17.665
2	Raadsbesluiten tot en met april 2024	-119	0	0	0
3	Mutaties TB1 inclusief dekking	-9.155	-8.838	-9.981	-9.023
4	Raadsbesluiten van TB1 tot en met juli 2024	-391	-117	-123	-153
5	Mutaties TB2:				
6	- meicirculaire incidenteel	-4.500			
7	- meicirculaire structureel	1.694	6.888	7.379	2.739
8	- overige mutaties	-9.342	-14.492	-14.528	-15.058
9	Programmabegroting 2025-2028 excl. dekkingsmaatregelen	-21.666	-31.353	-32.893	-39.160
10	Dekkingsvoorstel, aanwending surplus Vrij inzetbare reserve	11.360			
	Programmabegroting 2025-2028	-10.306	-31.353	-32.893	-39.160
11	waarvan incidenteel	-11.863	-2.097	-788	-206
12	waarvan structureel	1.557	-29.255	-32.105	-38.954

* Dit saldo is inclusief besluitvorming van de raad van 6 november 2023 en 18 december 2023

De bovenstaande tabel toont de cijfermatige vertaling van de diverse momenten bij het opstellen van de begroting. In december 2023 heeft de raad de Programmabegroting 2024-2027 definitief vastgesteld (zie regel 1). Hieraan zijn de financiële gevolgen van de raadsbesluiten (regel 2) en de mutaties uit het Eerste Tussenbericht 2024 (TB 1, regel 3) toegevoegd. Dit is het vertrekpunt voor het opstellen van de begroting. De gevolgen van de Meicirculaire 2024 (regels 6 en 7) zijn verwerkt in het Tweede Tussenbericht 2024. De overige mutaties na het voorjaarsdebat (regel 8) die van invloed zijn op deze begroting worden hierna toegelicht. Zonder maatregelen is de Programmabegroting 2025 niet structureel en reëel sluitend (regel 9). Van het vrij besteedbare deel (surplus) van de algemene reserve kan een gemeente jaarlijks maximaal 10% inzetten voor het dekken van structurele lasten, zie regel 10.

Afwijkingen op bestaand beleid na peildatum Perspectiefnota 2025

Na het voorjaarsdebat hebben zich de volgende mutaties vanaf 2025 voorgedaan.

bedragen in € 1.000

Nr	Prog	Omschrijving	MJB 2025-2028			
			2025	2026	2027	2028
1	1	Kapitaallasten onderwijsleerpakket en meubilair	-13	-13	-13	-13
2	2	Specialistische Jeugdhulp (Zin in Natura en PGB)	-13.850	-16.700	-16.700	-16.700
3	2	Wmo huishoudelijke ondersteuning	1.500			
4	2	Wmo hulpmiddelen en woningaanpassingen	-300	-300	-300	-300
5	3	Budgetmutaties door areaal wijzigingen	135	135	135	135
6	3	Spelen	-60	-60	-60	-60
7	3	Project Nutrihage , Budgetoverdracht van Grondbedrijf	-184			
8	3	Project Nutrihage , afdracht naar Brede Bestemmingsreserve ivm uitvoering 2025	184			
9	4	Kunstopdrachten in het openbaar gebied	-87			
10	4	Kunstopdrachten in het openbaar gebied, dekking vanuit reserve BKOR	87			
11	4	Grand Départ (start Tour de France)		-40		
12	4	Grand Départ (start Tour de France), verrekening met reserve Fonds Zmeer 2040		40		
13	4	Sportaccommodaties	500			
14	5	Subsidie Preventie met gezag, lasten	-488	-488	-239	
15	5	Bestrijding jeugdcriminaliteit, subsidie	488	488	239	
16	5	Veiligheidsregio Haaglanden	-672	-558	-665	-525
17	6	Leges Burgerzaken	-17	81	167	-3
18	6	Reorganisatiekosten publieksplein	-42	-42	-42	-42
19	7	Faciliterend grondbeleid programma Binnenstad	-120			
20	7	Faciliterend grondbeleid programma Binnenstad, kostenverhaal	120			
21	7	Faciliterend grondbeleid Eleanor Rooseveltlaan	107	15	0	0
22	7	Palenstein Binnengebied deelplan D	-663			
23	7	Palenstein Binnengebied deelplan D, kostenverhaal	663			
24	ovh	Concernstrategie	120			
25	ovh	Overhead	500			
26	OAD	Treasury/Rentelasten en baten	2.000	2.000	2.000	1.500
27	OAD	Toeristenbelasting	-200			
28	OAD	Taakmutaties	1.000	1.000	1.000	1.000
29	OAD	Organisatieplan Belastingen	-50	-50	-50	-50
		Totaal	-9.342	-14.492	-14.528	-15.058

1. Kapitaallasten onderwijsleerpakket en meubilair

De kosten van de eerste inrichting voor onderwijsleerpakket en meubilair van scholen komen ten laste van de gemeente. Het IKC de Vijf Pilaren en Leo Kanner De Muskietier hebben recht op deze vergoeding. In totaal gaat het om € 118.000. Dit bedrag wordt geactiveerd en in tien jaar annuïtair afgeschreven met ingang van 2025. De jaarlijkse annuïteit bedraagt € 13.000.

2. Specialistische jeugdhulp

De afgelopen jaren is er in de programmabegroting geen realistische begroting opgenomen. Op basis van de meest actuele prognose wordt voor de jaren 2025 tot en met 2028 een nadeel verwacht dat oploopt van € 13,85 mln. tot € 16,7 mln. De belangrijkste reden ligt in de stijging van de kosten van regionaal en landelijke ingekochte zorg en maatwerk. Deze lijken vooral veroorzaakt door hogere kosten per cliënt: de zwaarte, omvang en/of duur van de zorg neemt toe.

3. Wmo huishoudelijke ondersteuning

De huishoudelijke ondersteuning is de meest gebruikte voorziening binnen de Wmo. De vraag naar huishoudelijke ondersteuning is de afgelopen jaren toegenomen. Dat komt door de vergrijzing en het abonnementstarief in de Wmo. In 2024 worden pilots uitgevoerd om de huishoudelijke ondersteuning te innoveren, waaronder de pilot Powerful Ageing (PA). We zien een verschuiving van de kosten van de reguliere huishoudelijke ondersteuning naar PA, en de kosten van de reguliere huishoudelijke ondersteuning vallen lager uit dan begroot. Nader onderzoek naar dit effect (aantallen en euro's) vindt nog plaats.

4. Wmo woningaanpassingen

Woningaanpassingen hebben het doel om de zelfredzaamheid van mensen met een hulpvraag of beperking te verbeteren door (langer) zelfstandig thuis te wonen. De verwachting is dat het budget van de woningaanpassingen (€ 1,2 mln.) wordt overschreden met € 0,3 mln. De krapte op de woningmarkt zorgt er voor dat er vaker gekozen wordt om de huidige woning aan te passen in plaats van een verhuisadvies te geven. Daarnaast speelt de vergrijzing ook een rol. Dit zorgt voor hogere kosten.

5. Areaalwijzigingen

Door het uitvoeren van projecten wijzigt de openbare inrichting en daarmee wijzigen ook de beheerlasten. Het onderhoudsbudget is voor zowel dagelijks onderhoud als voor groot onderhoud en vervangingen. Het budget voor groot onderhoud en vervangingen is pas op langere termijn nodig. Vanaf 2025 is dit een voordeel van € 0,135 mln. per jaar.

6. Spelen

In de begroting is voor de budgetten van groot onderhoud en vervangingen een aanvullende prijscompensatie toegekend omdat de marktprijzen harder stijgen dan de intern toegepaste indexatie. Bij het onderdeel Spelen is deze aanpassing niet goed verwerkt waardoor structureel € 60.000 te weinig compensatie is aangevraagd.

7 en 8. Faciliterend project Nutrihage

In 2024 is het faciliterend project Nutrihage financieel afgesloten. Voor de nog uit te voeren werkzaamheden aan de ontsluitingswegen van de locatie (Rokkeveenseweg en Jan Steenstraat) moeten nog werkzaamheden worden uitgevoerd. Deze werkzaamheden staan gepland voor 2025. Vanuit het project is een bedrag van € 0,184 mln. beschikbaar voor de uitvoering. Deze bijdrage wordt in 2024 gestort in de brede bestemmingsreserve en onttrokken in 2025.

9 en 10. Kunstopdrachten in het openbaar gebied

In 2025 werken we onder andere aan de kunstopdrachten in het Centraal Park en voor de wijk Palenstein. De verwachte kosten hiervoor zijn € 87.000.

11 en 12. Grand Départ

Voor de Grand Départ Rotterdam in 2024 is € 0,04 mln. beschikbaar gesteld uit de reserve Fonds Zoetermeer 2040. Het bid voor 2024 van Rotterdam is niet gehonoreerd. De kosten schuiven door naar 2026 voor het bid van 2027.

13. Sportaccommodaties

In de begroting 2024 en verder zijn vanuit het coalitieakkoord extra middelen gereserveerd ter dekking van de lasten die voortkomen uit investeringen in sportaccommodaties. Voor 2025 is de verwachting dat dit budget nog niet volledig benodigd is, omdat conform de Nota waarden, activeren en afschrijven vaste activa, de kapitaallasten pas een jaar later ingaan.

14. en 15. Subsidie Preventie met Gezag

Het ministerie van justitie heeft de gemeente Zoetermeer een subsidie toegekend van € 1,456 mln. voor het voorkomen van jeugdcriminaliteit (Preventie met Gezag) voor de periode van 1 juli 2024 tot 1 juli 2027.

16. Veiligheidsregio Haaglanden

Er is een structureel nadeel op de bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden. Deze wordt veroorzaakt doordat de indexatie bij de gemeente afwijkt van die bij de VRH. De gemeente Zoetermeer hanteert een prijsindex voor de bijdrage VRH. De VRH hanteert een gecombineerde loon/prijsindex. In tijden van hoge salarisverhogingen gaat dit uit de pas lopen. De afgelopen periode is er een verschil ontstaan waarbij de VRH ongeveer 5% meer indexatie hanteert dan de gemeente Zoetermeer. Dit leidt tot een structureel nadeel van € 672.000 in 2025, aflopend naar € 525.000 vanaf 2028.

17 en 18. Leges Burgerzaken

Bij de actualisatie van de leges Burgerzaken zijn de tarieven van huwelijken meer kostendekkend gemaakt en bijgesteld tot het gemiddelde van de omliggende gemeenten. Dit levert naar verwachting een meeropbrengst van circa € 62.000 per jaar. In de huidige begroting was al een bedrag van € 20.000 ingecalculeerd. Het verschil wordt ingezet om een deel van de aanstaande reorganisatie bij team Burgerzaken te dekken. Ook bij de overige legesinkomsten wordt de eerstkomende jaren een hogere opbrengst verwacht. Deze opbrengst varieert per jaar. Daarna neemt de piek af en wordt de opbrengst een stuk lager.

19 en 20. Faciliterend grondbeleid programma Binnenstad

De haalbaarheidsfase van met name deelgebied Denemarkenlaan (Deelgebied 1) is in 2024 later in het jaar opgestart vanwege een tekort aan ambtelijke capaciteit. De kosten en opbrengsten schuiven door naar 2025 en geeft een nadeel van € 0,12 mln. Hier staat een even hoog voordeel kostenverhaal tegenover.

21. Faciliterend project Eleanor Rooseveltlaan

Het project heeft een langere doorlooptijd waarbij sprake is van een herfasering van de plankosten en het herinrichten van de openbare ruimte. Door de opgelopen vertraging zijn de ambtelijke kosten hoger en is er indexatie toegepast op de kosten voor woonrijp maken. Het verwachte positieve resultaat van € 0,332 mln. is daarmee naar € 0,071 mln. bijgesteld.

22 en 23. Palenstein Binnengebied deelplan D

Vidomes heeft in 2024 een woningbouwplan ontwikkeld voor het project Palenstein Binnengebied deelplan D. Met Vidomes is een vaste financiële bijdrage overeengekomen voor de aanleg van de openbare ruimte. De herziene kostenramingen vallen hoger uit. De kosten voor het woonrijp maken vinden in 2025 plaats.

24. Concernstrategie

In de Programmabegroting 2024 – 2027 heeft de raad tijdelijk extra middelen beschikbaar gesteld voor de integrale aanpak van complexe concernbrede vraagstukken. Binnen de organisatie is de afweging gemaakt om tijdelijke voorstellen opnieuw tegen het licht te houden. Op basis hiervan is de conclusie dat de inzet van een concernstrategie eerder structureel dan tijdelijk van aard is en dat continuïteit het sleutelwoord is voor een optimaal rendement. Gezien de opgave vanaf 2026 is besloten om deze tijdelijke middelen niet in te zetten waardoor er een voordeel ontstaat van € 120.000 in 2025.

25. Overheadbudget voor formatie-uitbreiding

Bij uitbreiding van formatie reserveren we overheadbudget op een stelpost. De verwachting is dat hiervan in 2025 een bedrag van € 0,5 mln. niet wordt aangewend. Deels komt dit doordat kosten later worden gerealiseerd dan verwacht. Daarnaast wordt er in verband met het aankomende financiële ravijn terughoudend omgegaan met nieuwe aanvragen voor overheadskosten.

26. Treasury

De begrote rentelasten/baten komen gesaldeerd voordeliger uit dan eerder geraamd. Enerzijds is er sprake van planningsoptimisme en vallen geplande investeringen jaarlijks lager uit. Aan de andere kant worden er bij investeringen als er sprake is van cofinanciering extra middelen vooraf ontvangen. Daardoor is er minder behoefte aan financieringsmiddelen. Daarnaast heeft de ECB vanaf eind 2022 in korte tijd de rente verhoogd. Dat levert meer rentebaten op.

27. Toeristenbelasting

In de begroting is een meeropbrengst ingecalculeerd vanwege de bouw van het Van der Valk hotel. Dit hotel is echter nog niet gereed en is naar verwachting ook in 2025 nog niet operationeel. Dat betekent dat de begrote meeropbrengst van € 200.000 ook in 2025 niet wordt gerealiseerd.

28. Taakmutaties

Vanwege extra taken of uitbreiding van taken ontvangen gemeenten extra middelen van het rijk via de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Dit zijn taakmutaties. De middelen staan gereserveerd op OAD.

De reservering op OAD kan met € 1 mln. worden verlaagd, omdat dit taken betreft die al worden uitgevoerd en waarvoor het bijbehorende budget op het betreffende programma geraamd is. Deze budgetten zijn ten laste gekomen van het begrotingssaldo. Bij de Meicirculaire 2024 zijn voor deze taken extra middelen ontvangen van het rijk. Deze kunnen nu vrijvallen ten gunste van het begrotingssaldo. Het betreft voornamelijk middelen voor jeugdzorg en middelen voor de uitvoering van de participatiewet.

29. Organisatieplan Belastingen

Er is al jaren een tekort aan capaciteit binnen belastingen en de functieomschrijvingen en -waarderingen waren verouderd. Hierdoor wordt jaarlijks extra ingehuurd om het werk te kunnen doen. Dit is gemeld in de diverse tussenberichten. Om de capaciteit en beloning weer actueel en toekomstbesteding te maken, is een organisatieplan met aangepaste functieprofielen geschreven. Dekking voor de extra kosten is grotendeels gevonden binnen de begroting van belastingen (inhuurbudgetten en aanbestedingsvoordeel), maar er blijft een structureel tekort van € 50.000.

Opbouw financiële begroting

De financiële begroting is opgebouwd uit zeven programma's, het Overzicht Overhead, het Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien en de Vennootschapsbelasting (Vpb)

Per programma worden onderscheiden:

- lasten
- baten
- toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Het saldo van baten en lasten is het exploitatiesaldo. Het eindsaldo, waarin de mutaties van de reserves zijn meegenomen, wordt het 'geraamd resultaat' genoemd. Onderstaande tabel geeft de te autoriseren bedragen voor 2025 weer. In bijlage 12 Overzicht taakvelden is de uitsplitsing voor de jaren 2026, 2027 en 2028 opgenomen.

Totaal raming programmabegroting 2025

Bedragen x €1.000

Totaal raming	Begroting 2025				
	Lasten	Baten	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	-124.416	64.701	-1.759	2.312	-59.162
2. Samen leven en ondersteunen	-162.670	10.079	0	516	-152.075
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	-78.354	36.787	0	6.479	-35.088
4. Vrije tijd	-37.348	11.536	-41	247	-25.605
5. Veiligheid	-24.215	1.717	0	941	-21.557
6. Dienstverlening en participatie	-17.981	6.578	0	140	-11.263
7. Inrichting van de stad	-36.873	19.553	-3.729	14.097	-6.952
Overzicht overhead	-60.440	237	-290	27	-60.466
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-6.338	348.280	-3.078	23.230	362.093
Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	-231	0	0	0	-231
Saldo	-548.865	499.467	-8.897	47.989	-10.306

totaaloverzicht op meerjarenbasis

Bedragen x €1.000

Totaal Programma's	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie				
Lasten	-124.416	-123.953	-123.263	-123.246
Baten	64.701	64.536	64.536	64.536
Saldo baten en lasten	-59.715	-59.417	-58.728	-58.710
Toevoegingen	-1.759	-2.585	-3.228	-3.062
Onttrekkingen	2.312	2.596	3.166	3.166
Saldo reservemutaties	553	12	-62	104
Totaal 1. Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie	-59.162	-59.405	-58.790	-58.606
2. Samen leven en ondersteunen				
Lasten	-162.670	-160.407	-152.548	-151.992
Baten	10.079	9.703	2.036	2.036
Saldo baten en lasten	-152.591	-150.704	-150.513	-149.956
Onttrekkingen	516	106	54	0
Saldo reservemutaties	516	106	54	0
Totaal 2. Samen leven en ondersteunen	-152.075	-150.598	-150.459	-149.956
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen				
Lasten	-78.354	-70.813	-67.484	-70.136
Baten	36.787	32.582	31.790	31.790
Saldo baten en lasten	-41.567	-38.230	-35.693	-38.345
Onttrekkingen	6.479	4.921	2.015	4.534
Saldo reservemutaties	6.479	4.921	2.015	4.534
Totaal 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	-35.088	-33.309	-33.678	-33.811
4. Vrije tijd				
Lasten	-37.348	-34.738	-34.935	-34.983
Baten	11.536	11.284	10.852	10.852
Saldo baten en lasten	-25.811	-23.455	-24.082	-24.131
Toevoegingen	-41	0	0	0
Onttrekkingen	247	40	0	0
Saldo reservemutaties	206	40	0	0
Totaal 4. Vrije tijd	-25.605	-23.415	-24.082	-24.131
5. Veiligheid				
Lasten	-24.215	-23.345	-22.603	-22.226
Baten	1.717	1.717	1.468	1.230
Saldo baten en lasten	-22.498	-21.628	-21.135	-20.997
Onttrekkingen	941	600	0	0

Totaal Programma's	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo reservemutaties	941	600	0	0
Totaal 5. Veiligheid	-21.557	-21.028	-21.135	-20.997
6. Dienstverlening en participatie				
Lasten	-17.981	-18.759	-18.378	-18.236
Baten	6.578	6.766	6.948	6.623
Saldo baten en lasten	-11.403	-11.993	-11.430	-11.614
Onttrekkingen	140	130	0	0
Saldo reservemutaties	140	130	0	0
Totaal 6. Dienstverlening en participatie	-11.263	-11.863	-11.430	-11.614
7. Inrichting van de stad				
Lasten	-36.873	-20.468	-18.807	-17.532
Baten	19.553	12.962	12.181	11.492
Saldo baten en lasten	-17.320	-7.506	-6.626	-6.040
Toevoegingen	-3.729	-2.030	-1.428	-1.925
Onttrekkingen	14.097	2.454	1.078	740
Saldo reservemutaties	10.368	424	-350	-1.184
Totaal 7. Inrichting van de stad	-6.952	-7.081	-6.976	-7.225
Overzicht overhead				
Lasten	-60.440	-55.050	-54.881	-54.851
Baten	237	237	237	237
Saldo baten en lasten	-60.203	-54.813	-54.644	-54.614
Toevoegingen	-290	-290	-290	-290
Onttrekkingen	27	27	14	0
Saldo reservemutaties	-263	-263	-276	-290
Totaal Overzicht overhead	-60.466	-55.075	-54.920	-54.904
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Lasten	-6.338	-12.924	-23.631	-36.712
Baten	348.280	344.416	353.516	360.427
Saldo baten en lasten	341.941	331.492	329.885	323.715
Toevoegingen	-3.078	-1.759	-1.748	-2.058
Onttrekkingen	23.230	938	701	619
Saldo reservemutaties	20.152	-821	-1.046	-1.440
Totaal Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	362.093	330.671	328.839	322.275
Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting				
Lasten	-231	-249	-260	-191

Totaal Programma's	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Saldo baten en lasten	-231	-249	-260	-191
Totaal Heffingsbedrag Vennootschapsbelasting	-231	-249	-260	-191
Saldo Totaal	-10.306	-31.352	-32.893	-39.159

Incidentele baten en lasten

Inzicht in de incidentele baten en lasten is nodig om te beoordelen of de begroting structureel in evenwicht is, dat wil zeggen dat de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De incidentele baten en lasten blijven voor de bepaling van dat evenwicht buiten beschouwing.

Onder incidentele baten en lasten worden onder andere de volgende posten verstaan:

- Inkomsten uit grondexploitaties
- Dotaties en onttrekkingen aan reserves
- Bijzondere baten en lasten ten gevolge van incidenteel nieuw beleid
- Voordelige en nadelige afwikkelingsverschillen van voorgaande dienstjaren
- Extra afschrijvingen ten laste van de exploitatie.

Er wordt rekening gehouden met een grensbedrag van € 100.000.

bedragen in € 1.000

Omschrijving								
	2025	2026	2027	2028	2025	2026	2027	2028
1. Onderwijs, economie en Arbeidsp	565	164	0	0	0	0	0	0
2. Samen leven en ondersteunen	10.537	7.932	67	0	8.018	7.649	0	0
3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	10.157	6.274	2.970	4.585	1.668	456	0	0
4. Vrije tijd	1.628	40	0	0	0	0	0	0
5. Veiligheid	1.181	600	0	0	0	0	0	0
6. Dienstverlening en samenspraak	675	325	0	0	0	0	0	0
7. Inrichting van de stad								
- grondexploitatie	10.962	5.424	5.247	3.779	12.130	7.130	6.473	5.541
- overige lasten/baten	13.862	3.592	719	637	497	679	107	0
Overzicht Overhead	4.553	0	0	0				
Overzicht algemene dekkingsmiddel	125	0	0	0	-4.500	0	0	0
Saldo incidentele lasten en baten	54.244	24.350	9.004	9.001	17.813	15.914	6.580	5.541
Incidentele mutaties in reserves	5.622	2.124	1.524	2.020	30.191	8.463	3.160	5.275
Saldo incidentele reservemutaties					24.568	6.339	1.636	3.254
Totaal saldo incidenteel					-11.863	-2.097	-788	-206

Toelichting incidentele baten en lasten

Programma 1 Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie

Voor de aanpak van fraude zorgaanbieders is in het Coalitieakkoord 2022-2026 'Samen doen wat nodig is' een bedrag gereserveerd van € 0,107 mln. per jaar voor 2023/2025 en voor 2026 € 54.000. Voor de actieagenda Economie gaat het om € 0,110 mln. per jaar voor vier jaar. Daarnaast is een tweejaarlijkse innovatieprijs in het leven geroepen van € 30.000, dus voor 2023 en 2025. In de Perspectiefnota 2024 is voor 2025 € 0,213 mln. uitgetrokken om de samenhang tussen fysiek en sociaal domein tot stand te brengen in het kader van Zoetermeer 2040 en processen daarop aan te passen. Voor hetzelfde jaar is € 50.000 beschikbaar voor overleg met stakeholders van winkelcentra over te zetten stappen voor verbetering van de centra. Voor de ontwikkeling van Innolabs in de wijken was incidenteel budget beschikbaar. Daarvan is in 2023 niet alles uitgegeven en € 45.000 overgeheveld naar 2025. Voor de pilot 'schoolontbijt' resteert in 2025 nog € 10.000.

Programma 2 Samen leven en ondersteunen

In het huidige coalitieakkoord is voor 2023/2026 € 0,15 mln. beschikbaar voor het vergroten van toegankelijkheid en voor 2025/2026 € 0,133 mln. voor een Woonzorgvisie. In 2027 is daarvoor € 67.000 beschikbaar. De Woonzorgvisie wordt ten laste van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 gebracht. Uit het Sociaal Innovatiefonds is voor tijdelijke jeugdvoorzieningen in programma 2 in 2024 € 1.142.997 beschikbaar gesteld. Een deel van de uitvoering, € 528.481, loopt door naar 2025. In de Perspectiefnota 2024 is budget gereserveerd voor Projecten jeugd voor twee jaar. Het gaat om een bedrag voor € 1,169 mln. Het doel is om sturing en samenwerking binnen het jeugddomein te verbeteren. De projecten worden in samenhang uitgevoerd en bestrijken het hele spectrum van de jeugdzorg. Een goede aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp is belangrijk om het leer- en ontwikkelproces van jonge kinderen zo min mogelijk te onderbreken. Daarom is in 2024 een pilot gestart voor twee jaar gestart waarbij twee onderwijsjeugdhulpvoorzieningen worden ingericht voor het primair onderwijs in Zoetermeer: een Expertisepool en een Onderwijs-behandelgroep. Voor een projectleider is twee jaar € 50.000 beschikbaar. De kosten van de pilots van € 0,480 mln. worden gedekt uit de ZIN-gelden. De in 2023 opgestarte acute acties jeugdhulp vragen capaciteit van de medewerkers van Jeugd- en gezinshulp. Deze kosten waren nog niet begroot. Voor het uitvoeringsplan als gevolg Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is in 2025 € 1,293 mln. en in 2026 € 0,924 mln. aan lasten geraamd waar een subsidie tegenover staat. Om de zorg ook in de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden, is een Integraal Zorg Akkoord afgesloten tussen betrokken organisaties. In 2025 en 2026 is voor de uitvoering € 6.725.000 beschikbaar.

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

In het coalitieakkoord is in programma 3 een budget opgenomen voor bomen, vier jaar € 0,150 mln. en als tijdelijke impuls voor de openbare ruimte € 1,5 mln. per jaar voor de jaren 2023/2026. Een deel van het bedrag uit voorgaande jaren is niet uitgegeven, € 0,476 mln. Dit is aan 2026 toegevoegd. Voor aardgasvrije wijken is een rijksbijdrage ontvangen. Dat bedrag is in de brede bestemmingsreserve gestort. De uitvoering van de plannen is vertraagd. Er resteert voor 2025 uit voorgaande jaren een budget van € 3,162 mln. uit de Brede bestemmingsreserve. Voor 2026 is dat € 1,0 mln., in 2027 is dat € 0,220 mln. en voor 2028 € 2,534 mln. Begin 2022 is een Duurzaamheidsfonds ingesteld en gevoed met middelen uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 ter grootte van € 7,5 mln. De raad heeft het bedrag van het fonds met een amendement verhoogd naar € 10 mln. Dit Duurzaamheidsfonds draagt bij aan de ambities uit het programma Duurzaam & Groen Zoetermeer. Voor de diverse deelplannen is voor 2025 € 2,542 mln., in 2026 € 2,691, € 2,751 in 2027 en € 2,0 mln. in 2028 in de begroting opgenomen. In de Perspectiefnota 2024 is budget voor de verbetering van schoolpleinen voor 2024 en 2025 beide jaren € 0,150 mln. verwerkt. Voor de aanleg van extra buitengymplekken is bij de Perspectiefnota in 2024 voor 2025 € 0,128 mln. budget opgenomen. Een deel van het budget uit 2024, € 60.000, is aan 2025 toegevoegd. De onderhoudskosten zijn structureel geraamd. De regeling aanpak energiearmoede voor de compensatie van de hoge energieprijzen in de afgelopen jaren is nog niet volledig uitgevoerd. Er resteert voor 2025 een bedrag van € 1.271.060. Daarvoor is geld ontvangen van het rijk. De gemeente heeft een aanvraag ingediend voor de Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie om bewoners te helpen bij het verduurzamen van hun woning. De aanvraag is toegekend voor 2025 een bedrag van € 0,397 mln. en voor 2026 gaat het om € 0,456 mln. De uitvoering van groot onderhoud aan de Coornherthove verschuift van 2024 naar 2025. Dat betreft een bedrag van € 0,797 mln.

Programma 4 Vrije tijd

Voor de uitvoeringsagenda van de cultuurvisie is in 2024 en 2025 € 0,1775 mln. beschikbaar gesteld. 'Vitale sportaanbieders' is een belangrijk speerpunt in ons sportbeleid. Voor procesbegeleiding is in de Perspectiefnota 2024 voor 2024 en 2025 € 50.000 beschikbaar. Zoetermeer moet (ook) in 2040 een duurzame en leefbare stad zijn. Om samen met interne en externe partijen toekomstgericht beleid te maken is tijdelijk voor 2023/2025 een netwerkregisseur Groen Spelen en Leren nodig. Het gaat in 2025 om € 0,116 mln.. Openbare gebouwen moeten ook toegankelijk zijn voor mensen met een handicap of beperking. Om dit te realiseren worden de noodzakelijke aanpassingen aan het Stadstheater, zwembad de Veur, gymzalen en sportaccommodaties, die niet voldoen en de atelierruimten in Dorpsstraat 99a voorgesteld. Daarvoor is in 2025 € 1,044 mln. geraamd. Voor de viering van Zoetermeer 60 jaar groeistad is in 2025 € 160.000 en in 2026 € 40.000 beschikbaar. Voor de viering van 80 jaar vrijheid is in 2025 een bedrag van € 80.000 gereserveerd.

Programma 5 Veiligheid

Voor handhaving zijn in het nieuwe coalitieakkoord, naast structurele middelen, ook tijdelijke middelen voor een extra impuls opgenomen. In 2023/2025 € 0,6 mln. en in 2026 de helft. Niet alle gereserveerde bedragen uit voorgaande jaren zijn uitgegeven. Aan 2025 en 2026 is € 0,3 mln. toegevoegd. Deze extra middelen komen ten laste van de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Voor veiligheid wordt een kadernota opgesteld. Daarvoor is in 2025 € 40.500 geraamd. Voor het programma 'Brede preventieaanpak jeugdcriminaliteit' is vanuit het rijk voor 2025 € 0,24 mln. beschikbaar.

Programma 6 Dienstverlening en samenspraak

Het rijk compenseert (deels) de extra kosten die gemaakt worden door het herhaaldelijk uitstel van de ingangsdatum van de Omgevingswet. In 2025 is € 245.000 gebudgetteerd en in 2026 € 50.000. Verder zijn er in het coalitieakkoord zowel voor de raad als voor het college extra middelen toegekend. Het 'potje van de raad' is verhoogd met € 0,15 mln. voor 3 jaar en € 75.000 in 2026. Voor het college gaat het om € 0,14 mln. in de eerste 3 jaar en € 70.000 in 2026. Op verzoek van de raad zijn er gelden gereserveerd voor maatschappelijke initiatieven. De bedragen komen uit de reserve Fonds Zoetermeer 2040. In 2025 is dat € 0,14 mln. en in 2026 € 0,13 mln.

Programma 7 Inrichting van de stad

De in dit programma geraamde incidentele baten en lasten betreffen de geraamde kosten en opbrengsten in de grondexploitaties. Alhoewel de projecten een meerjarig karakter hebben, worden de in de begroting opgenomen baten en lasten toch als incidenteel beschouwd. Voor de onderzoek naar de ontsluiting van Rokkeveen en Lange Land is in 2025 € 70.000 beschikbaar, voor de wijkaanpak Meerzicht en Buytenwegh gaat het om € 0,6 mln. in 2024/2026. De gelden voor de wijkaanpak komen uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Ook voor verkeersveiligheid is deze coalitieperiode tijdelijk meer aandacht, € 0,15 mln. voor de eerste drie jaar en de helft daarvan in het laatste jaar. Een deel van het budget uit eerdere jaren is overgeheveld naar 2025 en 2026, beide jaren voor € 60.000. Zoetermeer breidt uit in de komende jaren. Voor de uitvoering van de projecten zijn bedragen gereserveerd in de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (voorheen gereserveerd in de Reserve investeringsfonds 2030). Voor de uitvoering van de diverse deelprojecten zijn, in overeenstemming met eerdere besluitvorming, in deze begroting bedragen opgenomen. Het gaat in 2025 om € 8,608 mln., in 2026 € 1,400 mln., in 2027 € 0,511 mln. en in 2028 € 0,484 mln. voor de Binnenstad, voor Nieuwe Initiatieven € 0,300 mln. in 2025, € 0,1 mln. in 2026 en € 0,048 mln. in 2027, voor inzet woningbouw in 2025 € 760.000 en in 2026 € 125.000. In de Perspectiefnota 2024 is € 80.000 beschikbaar gesteld voor het 'Dakenteam' in 2025. De kosten worden gedekt uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. In 2024 en 2025 wordt een pilot met buurtvervoer uitgevoerd. De kosten voor 2025 bedragen € 180.000. Voor de wijkplannen van Palenstein en Buytenwegh is in 2025 € 120.000 en in 2026 € 100.000 nodig met dekking uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Voor de geplande woningbouw op de Engelandlaan is in 2025 € 80.000 opgenomen. Voor gebiedsontwikkeling Meerzicht is in 2025 € 0,235 mln. in de begroting opgenomen. Deze bedragen worden gedekt uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Dat geldt ook voor de integrale gebiedsvisie Van Doornenplantsoen, € 50.000 en in 2026 € 150.000 en Dutch Innovation Park in 2025 € 0,235 mln. Voor de overige 'Schaalsprongprojecten' is in 2025 € 0,832 mln. in de begroting opgenomen. De uitgaven voor faciliterend grondbeleid bedragen in 2025 € 0,248 mln., in 2026 € 0,664 mln. en in 2027 € 36 mln. De kosten kunnen grotendeels worden verhaald. Vidomes heeft in 2024 een woningbouwplan ontwikkeld voor het project Palenstein Binnengebied deelplan D. Met Vidomes is een vaste financiële bijdrage overeengekomen voor de aanleg van de openbare ruimte. De kosten voor het woonrijp maken vinden in 2025 plaats. In het begrotingsdebat in 2023 heeft de raad besloten € 0,2 mln. in 2025 en 2026 beschikbaar te stellen voor de exploitatie van de nachtbus. Tenslotte heeft de raad in juli 2024 besloten tot begeleiding van de bouw van vier transformatiestations door Stedin. De daarmee gemoeide bedragen zijn voor 2025 € 0,391 mln., 2026 0,117 mln., 2028 € 0,123 mln. en in 2029 € 0,153 mln.

Overzicht Overhead

Voor datagedreven werken is in 2025 € 80.000 budget toegekend. In de Perspectiefnota 2024 is voor subsidieverwerving voor 2025 € 0,12 mln. opgenomen

en voor het verbeteren van de kwaliteit en het functioneren van het Stadhuis-Forum € 3,7 mln. in 2025. Verder is er een traineeprogramma ontwikkeld. Daarvoor is tijdelijk in 2025 € 153.000 beschikbaar. In de Perspectiefnota 2024 is € 0,5 mln. voor 2025 ten laste van het begrotingssaldo gebracht voor vernieuwing van de reiskostenregeling.

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien

Het rijk heeft de opschalingskorting definitief opgeschort vanaf 2026 en past daarbij een eenmalige korting toe in 2025. Voor Zoetermeer is het bedrag € 4,5 mln. Deze eenmalige korting is incidenteel.

Overzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen en stortingen aan reserves

		bedragen in € 1.000			
	Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2025	2026	2027	2028
U	Vrij inzetbare reserve	290	290	290	290
U	Vervangingsfonds schoolgebouwen, egalisatie kap.In	1.759	2.585	3.228	3.062
U	Lasten als gevolg van groei van de stad	1.226	1.665	1.652	1.963
	totaal U	3.275	4.539	5.170	5.314
I	Vervangingsfonds schoolgebouwen, egalisatie kap.In	2.312	2.596	3.166	3.166
I	Inzet surplus vrij inzetbare reserve	14.727			
I	Baten als gevolg van groei van de stad	717	711	659	576
I	Reserve dekking kapitaallasten	42	42	42	42
	totaal I	17.799	3.350	3.867	3.785
	totaal U en I	14.524	-1.189	-1.303	-1.530

Elk jaar wordt ten laste van de exploitatie een bedrag aan de Vrij inzetbare reserve toegevoegd dat is voorgefinancierd ten behoeve van ambtelijke huisvesting uit de Vrij inzetbare reserve en met een jaarlijks vast bedrag wordt 'terugbetaald' van € 290.000. Daarnaast is een reserve ingesteld ter dekking van kapitaallasten. Jaarlijks komt er een bedrag vrij ten gunste van de exploitatie van ca. € 42.000. Als gevolg van groei van de stad wordt 50% van de extra baten gestort in de reserve Fonds Zoetermeer 2040 voor te maken kosten om die groei te realiseren en wordt er onttrokken aan de reserve als die kosten zich voordoen. Het vervangingsfonds schoolgebouwen dient om pieken en dalen in de lasten van investeringen te egaliseren. Op deze wijze ontwikkelen de lasten zich in de jaren geleidelijk en minder schoksgewijs. Dit is noodzakelijk omdat de schoolgebouwen (vooral in het voortgezet onderwijs) in een relatief korte periode zijn neergezet en daarom ook de kosten van renovatie of herbouw in een korte periode op de gemeente af zullen komen. De reserve is in 2022 herijkt en is ook het integraal huisvestingsplan primair onderwijs 2023-2027 opgesteld dat aan de basis ligt van herijking van de reserve.

Om de begroting 2025 reëel en structureel sluitend te maken is 10% van het surplus van de Vrij inzetbare reserve aangewend. Voor 2025 gaat het in totaal om een bedrag van € 14,727 mln.

Berekening structureel begrotingssaldo

In onderstaande tabel is het saldo van de programmabegroting gecorrigeerd met het saldo van incidentele baten en lasten. Het gecorrigeerde saldo laat de structurele ruimte in de begroting zien op basis van de regelgeving van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

bedragen in € 1.000

Berekening structureel begrotingssaldo	2025	2026	2027	2028
Saldo van baten en lasten	-49.398	-36.502	-33.226	-40.884
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	39.092	5.150	333	1.725
Begrotingssaldo na bestemming	-10.306	-31.352	-32.893	-39.159
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-11.863	-2.097	-788	-206
Structureel begrotingssaldo	1.557	-29.255	-32.105	-38.954

Uit deze opstelling blijkt dat de jaarschijf 2025 reëel in evenwicht is: de structurele baten zijn € 1,557 mln. hoger dan de structurele lasten. Meerjarig is er nog geen sprake van evenwicht. Bij het komende voorjaarsdebat presenteren we voorstellen waarmee het structureel evenwicht vanaf 2026 wordt hersteld.

Investeringen

Investeringen met een economisch nut

Investeringen met een economisch nut betreffen vaste activa die verhandelbaar zijn, zoals gebouwen en voertuigen of waar inkomsten tegenover kunnen staan, bijvoorbeeld rioolrecht en leges. Deze investeringen moeten worden geactiveerd en reserves mogen niet op deze investeringen in mindering worden gebracht. Daarnaast mag niet resultaatgericht worden afgeschreven en moet de systematiek van afschrijven consistent worden toegepast. Wel mogen bijdragen van derden, die direct gerelateerd zijn aan de investering, in mindering worden gebracht.

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Om te komen tot meer vergelijkbaarheid schrijft de BBV voor dat investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut (wegen, straten, pleinen, groen, water) gelijk moeten worden behandeld als investeringen met een economisch nut. Het activeren heeft als gevolg dat de uitgaven in één jaar worden verantwoord, maar dat de lasten in de begroting in het vervolg gespreid worden over de levensduur. In de begroting zijn voor 2025 geen investeringen opgenomen die geautoriseerd worden bij vaststelling van de programmabegroting.

In onderstaande tabel is een samenvattend overzicht opgenomen van de investeringen. In bijlage 6 is een specificatie van de investeringen te vinden.

bedragen in € 1.000

Investeringen				
Geautoriseerd bij vaststelling van de programmabegroting 2025-2028	2025	2026	2027	2028
<i>Economisch nut</i>	0	0	0	0
<i>Maatschappelijk nut</i>	0	0	-34	270

Ontwikkelingen in de reserveposities en voorzieningen

De reserves vormen, samen met het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening, het eigen vermogen (artikel 42, lid 1 BBV). In artikel 43 van het BBV worden twee soorten reserves onderscheiden:

- A. algemene reserves;
- B. bestemmingsreserves.

De algemene reserves bestaan uit reserves waaraan geen bestemming is gegeven. Deze dienen om risico's in algemene zin op te vangen (bufferfunctie van de reserves).

De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan de raad diverse bestemmingen heeft gegeven. Deze bestemmingsreserves hebben diverse functies. De meeste bestemmingsreserves zijn in het leven geroepen ter dekking van de lasten van specifieke beleidsonderwerpen (bestedingsfunctie van de reserves). Ook zijn er reserves die baten genereren voor de exploitatie (inkomensfunctie) en reserves die zorgen dat lasten worden geëgaliseerd (egalisatiefunctie).

In Zoetermeer worden investeringen gefinancierd met reserves en voorzieningen. Hierdoor wordt de noodzaak beperkt om te financieren met leningen van de bank (financieringsfunctie van de reserves en voorzieningen).

In onderstaande tabel wordt het verloop van de reserves in totaliteit per onderscheiden soort weergegeven. In bijlage 4 is het overzicht van reserves opgenomen.

De toevoegingen en onttrekkingen bij de jaarschijf 2025 zijn mutaties in de reserves die onderdeel uitmaken van de ramingen, die zijn opgenomen bij de programma's. Om een zo goed mogelijk beeld over het verloop van de stand van de reserves te geven, zijn ook mutaties meegenomen die niet bij de vaststelling van de programmabegroting door de raad worden geautoriseerd. Deze mutaties zijn in de kolom 'verwachtingen' meegenomen. In een afzonderlijk voorstel aan de raad kunnen deze alsnog worden geautoriseerd.

bedragen in € 1.000

Meerjarenoverzicht reserves	2025				2026	2027	2028
	Stand 01/01	Toevoegingen	Onttrekkingen	Verwachtingen	Stand 01/01	Stand 01/01	Stand 01/01
	a	b	c	d	a t/m d		
Algemene reserves	191.494	933	-20.848	-10.372	161.208	162.394	163.180
Bestemmingsreserves	150.186	7.964	-27.141	-4.236	126.773	103.274	100.593
Totaal aan reserves	341.681	8.897	-47.989	-14.607	287.981	265.668	263.773

Het totaal van de algemene reserves neemt in 2025 met € 30,3 mln. af. Deze afname komt grotendeels door de mutaties in de Vrij inzetbare reserve (-/- € 30,7 mln., toegelicht in het volgende onderdeel Ontwikkeling vrije reservemiddelen), de Reserve versterking Financiële positie Grondbedrijf (+ € 0,6 mln.) Het totaal van de bestemmingsreserves neemt in 2025 met € 23,4 mln. af. De grootste mutaties zijn te vinden bij de reserve Algemeen Dekkingsmiddel (-/- € 1,8 mln.), de Brede Bestemmingsreserve (-/- € 3,2 mln.), de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (-/- € 13,2 mln., toegelicht in het volgende onderdeel Ontwikkeling vrije reservemiddelen.), de reserve Sociaal Innovatiefonds (-/- € 0,5 mln.), de reserve Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040 (-/- € 4,2 mln.) en de Reserve Egalisatie investeringen schoolgebouwen (-/- € 0,5 mln.). In de periode 2025–2028 nemen de reserves met circa € 78 mln. af.

In onderstaande opsomming zijn de grootste mutaties weergegeven (bedragen x € 1 mln.).

Reserve	Bedrag	Toelichting
Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf	1,8	Diverse toevoegingen vanuit Grondexploitaties
Vrij inzetbare reserve	-30,3	Gedetailleerd overzicht van deze reserve in het volgende onderdeel 'Ontwikkeling vrije reservemiddelen'
Reserve algemeen dekkingsmiddel	-1,8	Overheveling middelen naar de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (-/- € 1,8 mln.)
Reserve Fonds Zoetermeer 2040	-34,9	Gedetailleerd overzicht van deze reserve in het volgende onderdeel 'Ontwikkeling vrije reservemiddelen'
Sociaal innovatiefonds	-0,7	Diverse onttrekkingen programma 1 en programma 2
Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040	-8,2	Diverse onttrekkingen m.b.t. duurzaamheid programma 3
Reserve Beeldende kunst in de openbare ruimte	0,9	Diverse toevoegingen vanwege investeringswerken programma 1, 4 en 7 en diverse aanschaffingen kunst
Brede bestemmingsreserve	-4,2	Aardgasvrije wijken (-/- € 4,0 mln.), Nutrihage (-/- 0,2 € mln.)

Ontwikkelingen in de voorzieningen

De voorzieningen zijn vermogensbestanddelen die als vreemd vermogen worden aangemerkt. Er kleeft als het ware al een verplichting (jegens een derde) aan. Als gevolg van artikel 44 van het BBV kunnen de volgende soorten voorzieningen worden gevormd:

- voor middelen van derden die specifiek besteed moeten worden (geldt niet voor bijdragen van andere overheden);
- voor de equalisatie van kosten;
- voor verplichtingen en verliezen alsmede voor risico's waarvan de omvang onzeker is maar welke wel redelijkerwijs te schatten zijn.

Schulden vallen niet onder het begrip voorzieningen, omdat daarbij geen onzekerheid bestaat over de omvang van de verplichting. Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de exploitatie, dus niet via resultaatbestemming, zoals bij de reserves. Aanwendungen - altijd voor het doel waarvoor de voorziening was gevormd - worden rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht. Indien een voorziening geheel of gedeeltelijk kan vrijvallen, wordt de vrijval via de exploitatie in het resultaat verwerkt.

In onderstaande tabel is op hoofdlijnen het verloop van de stand van de voorzieningen weergegeven. Evenals bij de reserves zijn bij het verloop van de voorzieningen verwachtingen meegenomen. Deze zijn opgenomen om een goed verloop van de voorziening weer te geven. De verwachtingen worden niet geautoriseerd bij de vaststelling van de programmabegroting door de raad. De specificatie is opgenomen in bijlage 5 Voorzieningen.

bedragen in € 1.000

Meerjarenoverzicht Voorzieningen	2025					2026	2027	2028
	Stand 01-01	Toevoegingen vanuit de expl.	Onttrekkingen t.g.v. expl.	Begrote aanwending	Verwachtingen	Stand 01-01	Stand 01-01	Stand 01-01
	a	b	c	d	e	a t/m d		
Middelen van derden	1.116	110	-31	0	-118	1.077	1.162	1.249
Egalisatievoorzieningen	41.813	8.827	0	-7.889	-15	42.736	43.851	46.639
Overige voorzieningen	51.071	6.088	0	-2.589	-5.174	49.396	27.379	27.521
Totaal aan voorzieningen	94.000	15.025	-31	-10.478	-5.307	93.209	72.393	75.409

De omvang van de voorzieningen neemt in 2025 met ongeveer € 0,8 mln. af. Grootste mutaties vinden plaats bij de Voorziening Tunnelbak Europaweg (-/- € 1,2 mln.), Voorziening jeugdhulp (-/- € 0,5 mln.) en de Voorziening riolering (+ € 0,7 mln.).

De totale omvang van de voorzieningen neemt in de periode 2025 - 2028 ongeveer € 18,6 mln. af. In deze periode doen de grootste mutaties zich voor binnen de Voorziening riolering (+ € 2,5 mln.), de Voorziening nadelige complexen Grondbedrijf (-/- € 22,2 mln.), de Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen (+ € 3,1 mln.), de Voorziening Groot onderhoud verzamelcontainers (-/- € 0,7 mln.), de Voorziening bovenwettelijk spaarverlof (€ 0,8 mln.), de Voorziening Tunnelbak Europaweg (-/- € 1,2 mln.) en de Voorziening Jeugdhulp (-/- € 0,5 mln.).

Ontwikkeling vrije reservemiddelen

In dit deel wordt een beeld gegeven van de stand en ontwikkeling van de vrije reservemiddelen. Concreet wordt ingegaan op de volgende reserves:

- Vrij inzetbare reserve
- Reserve Fonds Zoetermeer 2040 (inclusief voormalig Reserve Investeringsfonds 2030)

Vrij inzetbare reserve

bedragen in € 1.000

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari, inclusief rekeningsresultaat	79.818	176.407	145.670	145.775	146.064
A. Raadsbesluiten ten laste van vrij inzetbaar					
1 Vastgestelde raadsbesluiten	7.872	-9.071	105	290	290
B. Verwachting					
1 Overgebleven middelen 2023					
a. Herijking schoolgebouwen	-918				
b. Was- en kleedaccommodatie FC Zoetermeer	-48				
2 Begroting 2024					
Begrotingssaldo 2024	-7.356				
3 Begroting 2025-2028 in voorbereiding					
a1. Begrotingssaldo 2025, structureel		1.557			
a2. Begrotingssaldo 2025, incidenteel		-11.863			
b1. Dekking begrotingstekort, overheveling res. alg. dekkingsmiddel	97.038				
b2. Dekking begrotingstekort, overheveling res. alg. dekkingsmiddel		-11.360			
Nog beschikbaar 31-12 (weerstandscap. reserve vrij inzetbaar)	176.407	145.670	145.775	146.064	146.354
Totaal aan af te dekken risico's					29.136
Saldo aan weerstandscap. excl grondbedrijf					117.218
Factor weerstandsvermogen (weerstandscapaciteit / risico's)	6,05	5,00	5,00	5,01	5,02

Onder A zijn de raadsbesluiten met beroep op de Vrij inzetbare reserve opgenomen, onder B de verwachtingen. De bedragen onder B1a en b betreffen bedragen waarover bij eerdere begrotingen of voorstellen besluitvorming heeft plaatsgevonden waarvoor een reservering in de reserve is opgenomen. Bij het Eerste Tussenbericht 2023 is besloten de reservering voor coronakosten te laten vervallen, zie B2a. Onder B3 is het verwacht begrotingssaldo 2023 naar de situatie van het Tweede Tussenbericht 2023 opgenomen. In de Perspectiefnota 2023 werd een nadelig saldo verwacht van € 52.000. In het Tweede Tussenbericht 2023 is dat bedrag omgeslagen naar een verwacht voordeel van € 3,37 mln. De verwachte budgetoverhevelingen zijn apart zichtbaar gemaakt. Tegenover het voordeel in 2022 staat een even groot nadeel in 2023. De omvang van de reserve vrij inzetbaar is hoger dan voor de onderkende risico's noodzakelijk is. Zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Reserve Fonds Zoetermeer 2040

Eind 2023 zijn Reserve Investeringsfonds en Reserve Fonds Zoetermeer 2040 samengevoegd en opgegaan in Reserve Fonds Zoetermeer 2040.

Voeding en onttrekking Reserve Fonds Zoetermeer 2040

De voeding van het fonds vindt in hoofdzaak plaats door de afdrachten van de winst van het grondbedrijf. Daarnaast worden subsidieontvangsten, die een aantoonbare relatie hebben met de opgaven van de Stadsvisie gestort in deze reserve. Uit een eventueel positief jaarrekeningresultaat wordt bij bestemming van dat resultaat maximaal 50% aan de reserve afgedragen. Tenslotte worden de extra inkomsten uit OZB en algemene uitkering voor zover die worden veroorzaakt door de groei van woningen/inwoners voor maximaal 50% gestort in de reserve. Zodat de reserve voor dekking van eenmalige kosten van bijvoorbeeld aanleg/uitbreiding openbaar gebied, die ten grondslag liggen aan de groei van de stad, kan worden ingezet.

De bestemming van de middelen uit de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 wordt jaarlijks bepaald bij de begrotingsbehandeling op basis van voorstellen in de begrotingsstukken. Door vaststelling van de begroting worden middelen in de reserve voor een bepaald project gereserveerd. Op basis van een concreet en uitgewerkt voorstel en raadsbesluit wordt het budget feitelijk beschikbaar gesteld met dekking uit het fonds.

Verloop van de reserve

In de tabel komt het financieel verloop van de stand van reserve tot uitdrukking rekening houdend met:

- een actualisatie van de verwachte winstafrachten van het grondbedrijf op basis van de gegevens uit het Eerste en Tweede Tussenbericht;
- een actualisatie van de hoogte van reserveringen voor voorgenomen projecten waartoe eerder is besloten en
- nieuwe voorstellen waarvoor een aanwending (of vrijval) uit de reserve wordt gedaan.

Op basis van de actualisatie en nieuwe voorstellen vertoont de reserve in alle jaren een positief saldo. Wanneer de winstafrachten grondbedrijf overeenkomstig de huidige inschatting in latere jaren ook werkelijk worden gerealiseerd en de verwachte winstafracht uit de GR Hoefweg plaatsvindt, biedt de reserve op de langere termijn nog een bestedingsruimte van € 70,3 mln. Als er geen rekening wordt gehouden met de verwachte winstafrachten is er een bestedingsruimte van € 64,4 mln.

Fonds Zoetermeer 2040

bedragen in € 1.000

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028	2029/2030
A. Stand 1 januari Fonds Zoetermeer 2040	114.894	100.295	86.856	65.901	64.635	64.498
1 Raadsbesluiten Fonds 2040	-5.557	-14.524	-4.235	366	903	2.168
Beheerlasten openbare ruimte Edisonpark				-80	-80	-306
2 Reserveringen vanuit eerdere besluitvorming						
<i>Schaalsprong</i>						
a Binnenstad	-305	-305				
b Regie, voorbereiding en samenhang	-150	-150				
c Entree, dekking onrendabele top goedkope huurwoningen		-2.000				
B Begroting 2025 in voorbereiding						
1 Herfaseringen uit jaarrekening 2023						
a Strategische aankopen	-635					
2 Tweede Tussenbericht						
a Strategie werklocaties, verrekening Fonds Z'meer 2040	100	-100				
b Grand Départ (start Tour de France)	40		-40			
c Invulling vacatures handhaving, onttrekking Reserve Fonds Zoetermeer 2040	400	-400				
d Maatschappelijke initiatieven, onttrekking Fonds Z'meer 2040	125	-125				
e Strategische agenda Zoetermeer 2040, verrekening reserve	380	-380				
f Wijkverkenning Buytenwegh, verrekening reserve	180	-180				
g OV Schaalsprong, verrekening reserve	250	-250				
h Verrekening VPB, verrekening reserve	-88					
3 Programmabegroting 2025, verwachtingen						
a Gebiedsontwikkeling Dutch Innovation Park			-205			
b Gebiedsontwikkeling Binnenstad			-15.800			
c Voortzetting overige onderdelen schaalsprong			-960	-960	-960	-1.920
d Strategische agenda Zoetermeer (Fonds Z'meer 2040)			-592	-592		
e Oostergo	-8					
f Markt 10	-9.332	4.975	877			
Fonds Z'meer inclusief concept voorstellen nieuw beleid per 31-12	100.295	86.856	65.901	64.635	64.498	64.439
C. Verwachte winstafdrachten (cumulatief)						
1 Grondexploitaties	1.312	1.587	1.865	2.154	2.645	2.051
2 Deelneming GR Hoefweg	3.850	3.850	3.850	3.850	3.850	3.850
Stand Fonds Z'meer 2040 31/12 incl Markt incl winstafdracht	105.457	92.293	71.616	70.639	70.992	70.340

A. is de beginstand van de reserves per 1 januari van het lopende jaar. Daarin zijn alle mutaties van het jaar 2023 verwerkt inclusief de resultaatbestemming, waarover in de Perspectiefnota 2025 besloten is.

Onder A1 staan eerder genomen raadsbesluiten met beroep op de reserve. Onder A2 staan reserveringen vanuit eerdere besluitvorming. Voor de aanwending van deze bedragen zullen raadsvoorstellen worden gedaan. Bij B1 staan Herfaeringen uit de jaarstukken 2023 en bij B2 staan de onderdelen waarover bij het Tweede Tussenbericht een besluit wordt genomen. Onder B3 staan verwachtingen voor de jaren na 2025.

De verwachte winstafrachten uit de grondexploitaties staan onder C1. De positieve resultaten van de grondexploitaties worden voor de helft rechtstreeks toegevoegd aan de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Het betreft 50% van de gerealiseerde winst. De andere helft wordt toegevoegd aan de Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf. Deze reserve vormt samen met de Reserve in verband met risico's grondbedrijf de weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf. De weerstandscapaciteit is de financiële buffer om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken. Als de reserves Grondbedrijf samen meer dan 1,2 x de omvang van berekende risico's bevatten, is er voldoende weerstandscapaciteit en wordt het meerdere afgeroomd en toegevoegd aan de Reserve Fonds Zoetermeer 2040. Onder C2 staat de verwachte winstafracht uit de deelneming in de GR Hoefweg. Die verwachte winst is eveneens bestemd om aan de Reserve Fonds Zoetermeer 2040 te worden afgedragen.

EMU-saldo

Het EMU-saldo geeft de geldstromen per jaar weer. Het EMU-saldo wordt berekend op basis van de mutaties in de geprognosticeerde balans. Het EMU-saldo is het jaarlijkse saldo van de lasten en de baten op basis van reële transacties, ongeacht of het exploitatie- of investeringsuitgaven en -inkomsten betreft.

bedragen in € 1.000

Geprognosticeerde balans	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
ACTIVA				
Vaste activa	466,9	486,7	522,2	534,6
Vorraden	13,5	11,5	10,8	2,2
Vlottende activa	223,6	205,8	141,1	60,6
TOTAAL ACTIVA	703,9	704,0	674,1	597,3
PASSIVA				
Eigen vermogen	288,0	265,7	263,8	260,9
Voorzieningen	55,6	63,6	66,6	68,8
Vaste schulden	38,0	36,0	67,7	67,7
Vlottende passiva	322,3	338,7	276,1	199,9
TOTAAL PASSIVA	703,9	704,0	674,1	597,3

Het ministerie van BZK publiceert referentiewaarden als indicatie voor het EMU-saldo. Voor gemeenten gezamenlijk is het aandeel -/- 0,4% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Voor Zoetermeer is de referentiewaarde 25.522. Het EMU-saldo mag in principe niet lager zijn.

Bijlage 7 bevat een overzicht van (de berekening van) het EMU-saldo.

bedragen in € 1.000

	2025	2026	2027	2028
Berekend EMU-saldo	-71.008	-47.925	-65.209	-50.536